

Saturs

Priekšvārds	VIII
Krājuma “Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta lēmumi 2008” anotācija	IX
I daļa. Lēmumi Krimināllikuma Vispārīgās daļas piemērošanas jautājumos	3
Agrāk piespriedē sodā izpilde, ja persona izdara jaunu noziedzīgu nodarījumu nosacītas notiesāšanas pārbaudes laikā (Lieta Nr. SKK-30/08)	3
Soda noteikšana pēc vairākiem spriedumiem (Lieta Nr. SKK J-58/08)	7
Atbildību pastipriņoši apstākļi Krimināllikuma 47.panta otrās daļas izpratnē (Lieta Nr. SKK-84/08)	10
Krimināllikuma 49.panta ceturtās daļas piemērošana (Lieta Nr. SKK-86/08)	14
Krimināllikuma 51.panta piemērošanas nosacījumi (Lieta Nr. SKK-112/08)	17
Soda noteikšana pēc vairākiem spriedumiem (Lieta Nr. SKK-147/08)	24
Kriminālatbildības noilgums (Lieta Nr. SKK-161/08)	27
Ilgstošs noziedzīgs nodarījums (Lieta Nr. SKK-191/08)	39
Galīgā soda noteikšana, ja ar otro spriedumu piespriedē nosacīts brīvības atņemšanas sods (Lieta Nr. SKK-224/08)	43
Apsūdzētā tiesību uz sadarbību vienkāršotāka procesa izvēlē saistība ar atbildību mīkstinošiem apstākļiem (Lieta Nr. SKK-232/08)	47
Tiesas tiesības konstatēt atbildību pastipriņošu apstākļi (Lieta Nr. SKK-243/08)	51
Galīgā soda noteikšana saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu (Lieta Nr. SKK J-255/08)	56
Spriedumā nenoteikta papildsoda piemērošana galīgā soda noteikšanā (Lieta Nr. SKK J-290/08)	58
Noziedzīga nodarījuma subjekts – tikai fiziska persona (Lieta Nr. SKK-305/08)	60
Krimināllikuma 47.panta pirmās daļas 7.punktā paredzētā atbildību mīkstinošā apstākļa izpratne (Lieta Nr. SKK-313/08)	66
Kriminālatbildības noilguma termiņa beigas privātsūdzības lietā (Lieta Nr. SKK-331/08)	70
Galējās nepieciešamības jēdziena izpratne (Lieta Nr. SKK-355/08)	74
Naudas soda izpildes noilgums (Lieta Nr. SKK J-420/08)	80
Konfiskācijai pakļautās mantas izpratne (Lieta Nr. SKK-435/08)	83
Brīvības atņemšana – viens no soda veidiem (Lieta Nr. SKK-444/08)	86

Krimināllikuma 49.panta piemērošana (<i>Lieta Nr.SKK-447/08</i>).....	93
Krimināllikuma 47.panta pirmās daļas 2.punktā paredzētā atbildību mīkstinošā apstākļa izpratne (<i>Lieta Nr.SKK-461/08</i>)	106
Nosacītas notiesāšanas piemērošana (<i>Lieta Nr.SKK-478/08</i>).....	110
Personas atbrīvošana no kriminālatbildības (<i>Lieta Nr.SKK-490/08</i>)	117
Personas bezpalīdzības stāvokļa izmantošana noziedzīga nodarījuma izdarīšanai, sevišķa cietsirdība un alkohola ietekme kā atbildību pastiprinoši apstākļi (<i>Lieta Nr.SKK-545/08</i>).....	121
Izlīgums krimināllietās ar vairākiem cietušajiem (<i>Lieta Nr.SKK-572 /08</i>)	126
Soda noteikšana pēc vairākiem spriedumiem (<i>Lieta Nr. SKK J-613/08</i>).....	130
Mantas konfiskācija, uz kuru reģistrēta komercķīla (<i>Lieta Nr.SKK-637/08</i>)	133

II daļa. Lēmumi Krimināllikuma Sevišķās daļas piemērošanas jautājumos	137
Izmantošana Krimināllikuma 149.panta otrās daļas izpratnē (<i>Lieta Nr.SKK-4/08</i>)	137
Manta vai citi ienākumi Krimināllikuma 219.panta izpratnē (<i>Lieta Nr.SKK-5/08</i>)	149
Krimināllikuma 312.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma objektīvās puses izpratne (<i>Lieta Nr.SKK-33/08</i>)	157
Personas atbrīvošana no kriminālatbildības par narkotisko un psihotropo vielu iegādāšanos, glabāšanu, pārvadāšanu un pārsūtīšanu (<i>Lieta Nr.SKK-40/08</i>).....	163
Vainīgās personas darbību kvalificēšana pēc Krimināllikuma 125.panta trešās daļas un 141.panta otrās daļas (<i>Lieta Nr.SKK-51/08</i>)	168
Krimināllikuma 233.panta otrās daļas piemērošana (<i>Lieta Nr.SKK-97/08</i>)	174
Transportlīdzekļa vadītāja stāža saglabāšanās, ja tiek atņemtas transportlīdzekļa vadītāja tiesības (<i>Lieta Nr.SKK-103/08</i>)	181
Piesaistība citas personas izdarītajam noziegumam (<i>Lieta Nr.SKK-168/08</i>)	184
Krimināllikuma 260.panta trešajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma nošķiršana no Krimināllikuma 262.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma (<i>Lieta Nr. SKK-253/08</i>)	189
Krimināllikuma 315.panta sankcijā – četri pamatsodu veidi ar atšķirīgu barguma pakāpi (<i>Lieta Nr.SKK-259/08</i>)	194
Ievērojama mantiska zaudējuma nodarīšana kā smagas sekas Krimināllikuma 319.panta otrās daļas izpratnē (<i>Lieta Nr.SKK-312/08</i>)	199
Krimināllikuma 312.panta piemērošana (<i>Lieta Nr.SKK-349/08</i>).....	205

Personas tiesību un interešu ievērojams apdraudējums kā būtisks kaitējums (<i>Lieta Nr. SKK-351/08</i>)	209
Kriminālatbildība par dzīvnieku turēšanas noteikumu pārkāpšanu (<i>Lieta Nr. SKK-377/08</i>)	213
Svešas mantas prettiesiska izšķērdēšana kā piesavināšanās veids (<i>Lieta Nr. SKK-402/08</i>)	218
Krimināllikuma 78.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma subjektīvā puse (<i>Lieta Nr. SKK-404/08</i>).....	222
Krimināllikuma 319.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma subjekts (<i>Lieta Nr. SKK-417/08</i>)	232
Krimināllikuma 179.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma objektīvā puse (<i>Lieta Nr. SKK-445/08</i>).....	239
Krimināllikuma 307.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma subjektīvā puse (<i>Lieta Nr. SKK-481/08</i>)	243
Kriminālatbildība par maksātnespējas procesa pieteikuma neiesniegšanu (<i>Lieta Nr. SKK-484/08</i>)	248
Krimināllikuma 177.pantā un 275.pantā paredzēto noziedzīgo nodarījumu sastāvs (<i>Lieta Nr. SKK-486/08</i>)	252
Noziedzīga nodarījuma kvalifikācija pēc Krimināllikuma 185.panta (<i>Lieta Nr. SKK-505/08</i>)	291
Izspiešanas norobežošana no laupīšanas (<i>Lieta Nr. SKK-546/08</i>).....	297
Maksāšanas līdzekļa nolaupīšana un izmantošana (<i>Lieta Nr. SKK-599/08</i>)	306
Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva objektīvā puse (<i>Lieta Nr. SKK-627/08</i>)	310
Krimināllikuma 156.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāvs (<i>Lieta Nr. SKK-640/08</i>)	315
Mantkārīgs nolūks kā Krimināllikuma 196.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva obligāta pazīme (<i>Lieta Nr. SKK-683/08</i>)	318
Zādzība, kas izdarīta, iekļūstot dzīvoklī vai citā telpā (<i>Lieta Nr. SKK J-698/08</i>).....	322
Laupīšanas kvalificējoša pazīme – atkārtotība (<i>Lieta Nr. SKK J-702/08</i>).....	327
III daļa. Lēmumi Kriminālprocesa likuma piemērošanas jautājumos	332
Bez attaisnojoša iemesla uz tiesas sēdi neieradušās personas apelācijas sūdzības vai protesta atstāšana bez izskatīšanas (<i>Lieta Nr. SKK-7/08</i>)	332
Bargāka soda noteikšana apelācijas instances tiesā (<i>Lieta Nr. SKK-18/08</i>)	335
Pamats pieteikuma iesniegšanai spēkā esoša nolēmuma jaunai izskatīšanai (<i>Lieta Nr. SKK J-23/08</i>)	347

Nepamatota apelācijas sūdzības atstāšana bez izskatīšanas (<i>Lieta Nr. SKK-26/08</i>)	350
Privātās apsūdzības kriminālprocess (<i>Lieta Nr. SKK-44/08</i>)	353
Notariāla apliecinājuma nepieciešamība rakstveida izlīguma gadījumā (<i>Lieta Nr. SKK-61/08</i>).....	357
Process par noziedzīgi iegūtu mantu (<i>Lieta Nr. SKK-93/08</i>).....	361
Apsūdzības grozīšana iztiesāšanā (<i>Lieta Nr. SKK-100/08</i>)	368
Tiesas nolēmumu izskatīšana Kriminālprocesa likuma 63.nodaļas kārtībā (<i>Lieta Nr. SKK J-101/08</i>).....	373
Solidārās atbildības par zaudējumiem piemērošana (<i>Lieta Nr. SKK-116/08</i>)	375
Apsūdzētā un cietušā izlīguma izskatīšana kasācijas instances tiesā (<i>Lieta Nr. SKK-118/08</i>)	380
Tiesvedības īpatnības attiecībā uz pirmstiesas procesā slēgtu vienošanos un slēdzot vienošanos iztiesāšanas procesā (<i>Lieta Nr. SKK 1-120/08</i>)	383
Procesuālo funkciju nodalīšana (<i>Lieta Nr. SKK-124/08</i>)	389
Apelācijas instances tiesas tiesības piemērot likumu par smagāku noziedzīgu nodarījumu un noteikt smagāku sodu (<i>Lieta Nr. SKK-125/08</i>)	393
Apelācijas instances tiesas sprieduma satura atbilstība Kriminālprocesa likuma 564.panta prasībām (<i>Lieta Nr. SKK-132/08</i>).....	403
Apsūdzētā apelācijas sūdzības atsaukšana (<i>Lieta Nr. SKK-135/08</i>)	411
Kriminālprocesa izbeigšana sakarā ar izlīgumu (<i>Lieta Nr. SKK-140/08</i>)	413
Personas, kuras uzaicināmas uz apelācijas instances tiesas sēdi (<i>Lieta Nr. SKK-142/08</i>)	416
Tiesas sēdes protokola saturs un forma (<i>Lieta Nr. SKK-162/08</i>).....	422
Attaisnojoša sprieduma taisīšanas pamati (<i>Lieta Nr. SKK-235/08</i>)	427
Eksperta atzinums kā viens no pierādījumu veidiem (<i>Lieta Nr. SKK-258/08</i>)	430
Apsūdzības grozīšana uz smagāku apelācijas instances tiesā (<i>Lieta Nr. SKK-269/08</i>)	436
Kasācijas sūdzības iesniegšanas termiņš un nokavētā termiņa atjaunošana (<i>Lieta Nr. SKK-330/08</i>)	440
Kasācijas sūdzības papildinājumu iesniegšana (<i>Lieta Nr. SKK-344/08</i>)	442
Tiesas apsprendes noslēpuma pārkāpums (<i>Lieta Nr. SKK-385/08</i>)	448
Kriminālprocesa likuma 52.panta ceturtās daļas 1.punkta piemērošana (<i>Lieta Nr. SKK-411/08</i>).....	456
Personas rakstveida iesniegums kā dokuments, kuru var izmantot pierādīšanā (<i>Lieta Nr. SKK-454/08</i>).....	461
Attaisnojoša sprieduma saturs (<i>Lieta Nr. SKK-477/08</i>)	468

Cietušā un apsūdzētā izlīgums (<i>Lieta Nr.SKK-483/08</i>).....	490
Kriminālprocesu apvienošana (<i>Lieta Nr.SKK-488/08</i>)	493
Apspriežu istabas noslēpuma pārkāpums (<i>Lieta Nr.SKK-496/08</i>)	497
Apelācijas instances tiesas nolēmuma saturs (<i>Lieta Nr.SKK-499/08</i>)	500
Apsūdzības saturs, saucot personu pie kriminālatbildības pēc Krimināllikuma 320.panta (<i>Lieta Nr.SKK-535/08</i>)	507
Lietas izskatīšanas apjoms un ietvari apelācijas instances tiesā (<i>Lieta Nr. SKK-561/08</i>)	513
Dubultās sodīšanas nepieļaujāmība (<i>ne bis in idem</i>) (<i>Lieta Nr.SKK J-565/08</i>).....	520
Kompensācijas par cietušajam pēc Krimināllikuma 260.panta radīto kaitējumu apmēra noteikšana (<i>Lieta Nr.SKK-570/08</i>).....	523
Kompensācija par cietušajam radīto kaitējumu ceļu satiksmes negadījuma lietā (<i>Lieta Nr.SKK-586/08</i>)	528
Kompensācijas apmērs par cietušajam radīto kaitējumu (<i>Lieta Nr.SKK-592/08</i>)	532
Tiesneša tiesības privātās apsūdzības lietās (<i>Lieta Nr.SKK-603/08</i>)	537
Kriminālprocesa likuma piemērošana procesā par noziedzīgi iegūtu mantu (<i>Lieta Nr.SKK-606/08</i>)	542
Aicināmās personas pienākums būt sasniedzamai (<i>Lieta Nr.SKK-628/08</i>)	549
Apsūdzētā tiesības uz aizstāvību (<i>Lieta Nr.SKK-632/08</i>)	553
Aicināmās personas pienākums būt sasniedzamai Kriminālprocesa likuma 333.panta izpratnē (<i>Lieta Nr.SKK-638/08</i>)	556
Apsūdzētā atrašanās stacionārā kā attaisnojošs neierašanās iemesls uz tiesas sēdi (<i>Lieta Nr.SKK J-641/08</i>)	559
Tiesas nolēmuma pieejamības diena (<i>Lieta Nr.SKK-654/08</i>)	562
Nepamatota lietas skatīšana bez pierādījumu pārbaudes (<i>Lieta Nr.SKK-671/08</i>)	565
Jēdzienu alfabētiskais rādītājs	569
Tiesību aktu rādītājs	582
Tēžu rādītājs	616
Judikatūras un tiesu prakses rādītājs	651
Citu avotu rādītājs	654
Publicēto lēmumu rādītājs pēc lietu numuriem	655

Priekšvārds

Lasītāju rokās tiek nodots kārtējais Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta lēmumu krājums.

Šajā krājumā izlases kārtībā publicēti 2008.gadā pieņemtie kasācijas instances tiesas lēmumi, kuri, pēc departamenta senatoru ieskata, varētu būt noderīgi gan praktizējošiem juristiem, gan arī tiem interesentiem, kas apgūst krimināltiesības un kriminālprocesu.

Katrā tiesas nolēmumā var saskatīt arī tiesību pilnveidošanas iezīmes. Ir atzīts, ka pieejama un saprotama judikatūra, kasācijas instances tiesas dotā problēmjautājumu analīze un normu iztulkošana ir būtisks instruments vienveidīgas judikatūras veidošanai un tiesību attīstības nodrošināšanai.

Vienveidīga normu piemērošana ir tiesiskās stabilitātes elements. Tāpēc Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments savā praksē cenšas vērst uzmanību uz to, lai šāda vienveidīga tiesību normu piemērošana tiktu nodrošināta.

Tajā pašā laikā nepārtraukti pilnveidojas tiesību normas. Tas izpaužas daudzos likumu grozījumos, arī Krimināllikumā un Kriminālprocesa likumā. Šīs izmaiņas atspoguļojas tiesu nolēmumos, vienā otrā gadījumā liekot mainīt arī Senāta praksi.

Apjomīgi grozījumi izdarīti Kriminālprocesa likumā 2009.gada 12.martā.

Turpmākā tiesu prakse rādīs, cik veiksmīgi šie grozījumi un papildinājumi būs bijuši, kā tos būs izpratuši likuma piemērotāji.

Latvijas Republikas Augstākās tiesas
Senāta Krimināllietu departamenta priekšsēdētājs
Pāvels Gruziņš

Krājuma "Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Kriminālietu departamenta lēmumi 2008" anotācija

Krājumā "Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Kriminālietu departamenta lēmumi 2008" ievietoti kasācijas instances tiesas 2008.gadā pieņemtie lēmumi krimināllietās. Krājumā apkopoti 103 Augstākās tiesas Senāta Kriminālietu departamenta 2008.gada lēmumi. Tie tradicionāli izvietoti trīs daļās: "Lēmumi Krimināllikuma Vispārīgās daļas piemērošanas jautājumos", "Lēmumi Krimināllikuma Sevišķās daļas piemērošanas jautājumos" un "Lēmumi Kriminālprocesa likuma piemērošanas jautājumos".

Lai gan daļa no šajā krājumā ietvertajiem Senāta Kriminālietu departamenta lēmumiem ir publicēti Latvijas Republikas Augstākās tiesas mājaslapā, krājumā piedāvāts lielāks skaits lēmumu nolūkā sniegt pilnīgāku priekšstatu par 2008.gadā Senāta Kriminālietu departamentā izskatītajām krimināllietām un lēmumos paustajām atziņām.

Krājumā ievietotajiem lēmumiem papildus pievienoti arī dažādi rādītāji: Jēdzienu alfabētiskais rādītājs, Tiesību aktu rādītājs, Tēžu rādītājs, Judikatūras un tiesu prakses rādītājs, Citu avotu rādītājs, Publicēto lēmumu rādītājs pēc lietu numuriem.

Krājuma pirmajā daļā ietvertie lēmumi un tēzes attiecas uz Krimināllikuma Vispārīgās daļas normu piemērošanu un interpretāciju. Lēmumos apskatīti jautājumi par galīgā soda noteikšanu, kriminālatbildības noilgumu, atbildību pastiprinošo un mīkstinošo apstākļu izpratni un ietekmi uz soda noteikšanu, vieglāka soda noteikšanu nekā likumā paredzētais sods, nosacītas notiesāšanas piemērošanu. Šajā daļā iekļauts arī lēmums par galējās nepieciešamības jēdziena izpratni, kā arī citi ar Krimināllikuma Vispārīgo daļu saistīti lēmumi.

Senāta Kriminālietu departaments ir skaidrojis kriminālatbildības termiņa aprēķināšanu, tā pārtraukšanu, kā arī norādījis, ka kriminālatbildības noilguma beigu termiņš privātsūdzības lietās ir sūdzības izsniegšanas diena apsūdzētajam. Senāta Kriminālietu departaments atzinis, ka, nosakot galīgo sodu, nav pamata neizpildītā naudas soda pievienošanai, ja uz jaunā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas dienu iestājies naudas soda izpildes noilgums. Savukārt, lai atbrīvotu no kriminālatbildības personu, kas izdarījusi noziedzīgu nodarījumu, tiesai ir jākonstatē visas noziedzīgā nodarījuma sastāva objektīvās un subjektīvās pazīmes.

Saistībā ar galējās nepieciešamības jēdziena izpratni Senāta Krimināllietu departaments ir norādījis, ka, lai noteiktu, vai radītais kaitējums ir bijis mazāks nekā novērsts, jānovērtē apdraudēto interešu svarīgums un jāsalīdzina novērstā kaitējuma bīstamība ar radīto kaitējumu.

Senāta Krimināllietu departaments uzsvēris, ka noziedzīga nodarījuma subjekts ir fiziska persona. Juridiska persona nevar tikt saukta pie kriminālatbildības, bet tai var piemērot piespiedu ietekmēšanas līdzekļus.

Krājuma otrajā daļā ietverti kasācijas instances lēmumi, kas attiecas uz atsevišķu Krimināllikuma Sevišķās daļas normu, tajās paredzēto noziedzīgu nodarījumu kvalifikācijas, noziedzīgu nodarījumu sastāvu pazīmju izpratni.

Kasācijas instances tiesa ir izteikusi savu viedokli par piesaistības, dzīvnieku turēšanas noteikumu pārkāpšanas, mantas tīšas iznīcināšanas un bojāšanas, nelikumīgu darbību ar autortiesību un blakustiesību objektiem, izvairīšanos no deklarācijas iesniegšanas, izvairīšanos no soda izciešanas, maksāšanas līdzekļa nolaupīšanu un izmantošanu un citu noziedzīgu nodarījumu sastāvu jautājumiem.

Vairākos lēmumos apskatīti jautājumi, kas attiecas uz noziedzīgiem nodarījumiem pret īpašumu, izspiešanas norobežošanu no laupīšanas, zādzību, kas izdarīta, iekļūstot dzīvoklī vai citā telpā, kā arī krāpšanu. Par personas darbību kvalificēšanu pēc Krimināllikuma 179.panta Senāta Krimināllietu departaments norādījis, ka izšķērdēšanu raksturo tas, ka uzticētā vai pārziņā esošā manta pēc tās prettiesiskas saņemšanas tūlīt tiek atsavināta, patērēta vai citādi izlietota. Attiecībā uz rokasnaudas līgumu Senāta Krimināllietu departaments atzinis, ka šajā gadījumā saņemtā nauda nav uzskatāma par svešu mantu Krimināllikuma 179.panta izpratnē, kaut arī konstatēts, ka rokasnauda nav tikusi izmantota līgumā paredzēto papildsaistību izpildei.

Senāta Krimināllietu departaments norādījis, ka Satversmē garantēto tiesību aizskārums katrā ziņā atzīstams par personas tiesību un interešu ievērojamu apdraudējumu likuma "Par Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību" 23.panta izpratnē.

Visvairāk Senāta Krimināllietu departamenta lēmumu ietverts krājuma trešajā daļā par Kriminālprocesa likuma normu izpratni un piemērošanu.

Senāta Krimināllietu departaments krājuma trešajā daļā ietvertajos lēmumos ir izskaidrojis jautājumus par bargāka soda noteikšanu apelācijas instances tiesā, cietušā vai apsūdzētā apelācijas sūdzības atstāšanu bez izskatīšanas, solidāras atbildības par zaudējumiem piemērošanu, procesuālo funkciju nodalīšanu, kasācijas sūdzības

iesniegšanas termiņu un nokavēta termiņa atjaunošanu, tiesas apspriedes noslēpuma pārkāpumu, attaisnojoša sprieduma taisīšanas pamatiem un tā saturu, aicināmās personas pienākumu būt sasniedzamai, kriminālprocesu apvienošanu, dubultās sodīšanas nepieļaujamību.

Vairākos lēmumos apskatīti jautājumi, kas attiecas uz kompensācijām par cietušajam radīto kaitējumu Ceļu satiksmes noteikumu pārkāpšanas lietās.

Senāta Krimināllietu departaments izteicis atziņas arī lēmumos, kas saistīti ar procesu par noziedzīgi iegūtu mantu.

Attiecībā uz krimināllietas iespējamo skatīšanu bez pierādījumu pārbaudes Senāta Krimināllietu departaments ir norādījis, ka, ja par pierādītām atzītās darbības ir nepareizi kvalificētas, lietu nedrīkst skatīt bez pierādījumu pārbaudes.

Senāta Krimināllietu departaments ir norādījis, ka pamats pieteikuma iesniegšanai spēkā esoša nolēmuma jaunai izskatīšanai ir Kriminālprocesa likuma 574. vai 575.pantā minētie pārkāpumi, kuri noveduši pie notiesātās personas stāvokļa nelikumīgas pasliktināšanās. Pie tam Kriminālprocesa likuma 63.nodaļas kārtībā no jauna var izskatīt tikai tādus spēkā stājušos nolēmumus, kuriem Kriminālprocesa likumā ir paredzēta pārsūdzēšana kasācijas kārtībā, nevis jebkuru tiesas nolēmumu.

Krājumā ievietotie Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta lēmumi apskata arī citus ar krimināltiesībām un kriminālprocesa tiesībām saistītus jautājumus.

Krājumā ievietotie lēmumi papildina, pilnveido un attīsta izpratni par daudziem krimināltiesību un kriminālprocesa tiesību jautājumiem atbilstoši spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem. Ar 2009.gada 1.jūliju spēkā stājās apjomīgi grozījumi un papildinājumi Kriminālprocesa likumā. Līdz ar to vairākos jautājumos var mainīties tiesu prakse un tajā paustās atziņas.

LR Augstākās tiesas
Senāta Krimināllietu departamenta senators
Pēteris Dzalbe

LR Augstākās tiesas
Judikatūras nodaļas konsultante krimināllietās
Nora Magone

**Latvijas Republikas
AUGSTĀKĀS TIESAS SENĀTA
Krimināllietu departamenta
lēmumi**

2008

I daļa. Lēmumi Krimināllikuma Vispārīgās daļas piemērošanas jautājumos

Agrāk piespriestā soda izpilde, ja persona izdara jaunu noziedzīgu nodarījumu nosacītas notiesāšanas pārbaudes laikā

Gadījumos, kad jauns noziedzīgs nodarījums izdarīts nosacītas notiesāšanas pārbaudes laikā, jāievēro Krimināllikuma 55.panta otrajā un desmitajā daļā noteiktais, ka iepriekš piespriestais sods ir izpildāms un sods nosakāms saskaņā ar Krimināllikuma 51. un 52.panta nosacījumiem (Krimināllikuma 55.panta otrā un desmitā daļa).

Rīgā, 2008.gada 24.janvārī

Lieta Nr.SKK-30/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

priekšsēdētājs senators

senators

senators

ar tulci

piedaloties prokurorei

aizstāvei zvērinātai advokātei

apsūdzētajam

izskatot mutvārdu procesā krimināllietu sakarā ar apsūdzētā aizstāves zvērinātas advokātes I.Vētriņas iesniegto kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 8.novembra spriedumu,

P.Gruziņš,

V.Eilande,

A.Freibergs,

V.Apiņu,

I.Harjo,

I.Vētriņai,

Andrejam K.,

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2007.gada 28.marta spriedumu Andrejs K., (..), atzīts par vainīgu pēc Krimināllikuma 175.panta otrās daļas un saskaņā ar Krimināllikuma 58.panta pirmo daļu un 59.panta trešo daļu no soda atbrīvots.

Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 8.novembra spriedumu Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2007.gada 28.marta spriedums atcelts daļā par Andreja K. atbrīvošanu no soda saskaņā ar Krimināllikuma 58.panta pirmo daļu un 59.panta trešo daļu. Andrejs K. pēc Krimināllikuma 175.panta otrās daļas sodīts ar brīvības atņemšanu uz 10 mēnešiem, bez mantas konfiskācijas.

I daļa. Lēmumi Krimināllikuma Vispārīgās daļas piemērošanas jautājumos

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu Andrejam K. galīgais sods, piespriestajam sodam daļēji pievienojot neizciesto sodu pēc Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2002.gada 31.janvāra sprieduma, noteikts brīvības atņemšana uz diviem gadiem un astoņiem mēnešiem, bez mantas konfiskācijas.

Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2007.gada 28.marta spriedumu Andrejs K. atzīts par vainīgu Krimināllikuma 175.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā par to, ka atkārtoti izdarīja svešas kustamas mantas atklātu nolaupīšanu (zādzību).

2003.gada 10.decembrī ap plkst. 23:00 Andrejs K. atkārtoti, būdams persona, kas agrāk izdarījusi zādzību, atrodoties Rīgā, Ķeguma ielā pie mājas Nr.54 svešas mantas nolaupīšanas nolūkā no mugurpuses piegāja pie O.R., kura sarunājās pa mobilo telefonu, un, izmantojot pārsteiguma momentu, izrāva viņai no labās rokas mobilo telefonu "Samsung" A800 Ls 159,99 vērtībā, kurā atradās SIM karte "Zelta zivtiņa" Ls 5 vērtībā ar sarunu kredītu Ls 0,03 apmērā, un no noziedzīga nodarījuma izdarīšanas vietas aizgāja.

Tādējādi Andrejs K. atklāti nolaupīja svešu kustamu mantu Ls 165,02 vērtībā.

Kasācijas sūdzību iesniegusi apsūdzētā aizstāve zvērināta advokāte I.Vētriņa, kura lūdz atcelt Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 8.novembra spriedumu.

Aizstāve norāda, ka tiesa esot pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 562.panta pirmās daļas nosacījumus, jo apelācijas protestā neesot nekādas norādes uz to, ka tiesa atbrīvojusi no soda Andreju K. nepamatoti tādēļ, ka nav izvērtējusi viņa personību. Protestā esot tikai viena norāde uz sprieduma nelikumību – tikai tas, ka Andrejs K. noziedzīgu nodarījumu esot izdarījis tiesas noteiktajā pārbaudes laikā, tādēļ sods esot nosakāms pēc Krimināllikuma 51.panta un 55.panta desmitās daļas nosacījumiem.

Tā kā prokurores protestā bijusi norāde uz sprieduma nelikumību tikai viena iemesla dēļ – noziedzīga nodarījuma izdarīšana pārbaudes laikā, Rīgas apgabaltiesa pati esot paplašinājusi protesta apjomu un ietvarus, līdz ar to esot pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 562.panta prasības. Tā kā protests neesot bijis iesniegts par Krimināllikuma 58.panta pirmās daļas un 59.panta trešās daļas piemērošanu, Rīgas apgabaltiesai tas neesot bijis jāizvērtē, jo likums neaizliedzot personu atbrīvot no soda, ja tā pārbaudes laikā izdarījusi jaunu noziedzīgu nodarījumu.

Kasatore atsaucas uz Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta lēmumu lietā Nr. SKK-572/06, no kura izrietot, ka tad, ja ar nākamo spriedumu pēc nosacītas notiesāšanas netiek noteikts sods, neesot piemērojami Krimināllikuma 55.panta desmitās daļas nosacījumi.

Apsūdzētā aizstāve tiesas sēdē uzturēja kasācijas sūdzību pēc tajā minētajiem motīviem, lūdza apelācijas instances tiesas spriedumu atcelt un lietu nodot jaunai izskatīšanai.

Prokurore lūdza kasācijas sūdzību noraidīt, norādot, ka atsauce uz Senāta Krimināllietu departamenta lēmumu lietā Nr. SKK-572/06 nav pamatota, jo tajā lietā sods bija noteikts saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu, nevis 51.pantu.

Apsvēris kasācijas sūdzības motīvus, uzklaudis advokātes un prokurores viedokli un pārbaudījis lietas materiālus, Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka apelācijas instances tiesas sprieduma atcelšanai nav pamata.

Apelācijas instances tiesas spriedumā tiešām nepareizi atreferēti apelācijas protesta motīvi par to, ka tajā bija norādīts uz Krimināllikuma 58. un 59.panta normu pārkāpumiem un nepietiekamu apsūdzētā personības izvērtēšanu, tomēr tas vien pats par sevi nevar būt par pamatu apelācijas instances tiesas sprieduma atzīšanai par nelikumīgu. Apelācijas protestā bija atsauce uz būtiskāko likuma normas pārkāpumu – Krimināllikuma 55.panta desmitās daļas, 51. un 52.panta pārkāpumu, kuru dēļ “tiesas nolēmums daļā par Andreja K. atbrīvošanu no soda ir nelikumīgs un nepamatots”, līdz ar to Senāta Krimināllietu departaments nekonstatē Kriminālprocesa likuma 562.panta pirmās daļas nosacījumu pārkāpumu. Apelācijas instances tiesa, izvērtējot apelācijas protesta motīvus un pārbaudot krimināllietas materiālus, pamatoti secinājusi, ka pirmās instances tiesas spriedums ir atceļams kā nepamatots, ko arī motivējusi.

Aizstāve kasācijas sūdzībā nepamatoti atsaukusies uz Senāta Krimināllietu departamenta 2006.gada 26.septembra lēmumu lietā Nr. SKK-572, jo minētajā lietā sods apsūdzētajam bija noteikts saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu, nevis Krimināllikuma 51.pantu, līdz ar to tajā minētās tiesas atziņas nevar tikt attiecinātas uz konkrēto lietu.

Bez tam Senāta Krimināllietu departaments jau vairākkārt savos lēmumos ir norādījis, ka gadījumos, kad jauns noziedzīgs nodarījums izdarīts nosacītas notiesāšanas pārbaudes laikā, ir jāpiemēro Krimināllikuma 55.panta desmitās daļas un 51.panta nosacījumi.

Tā Senāta Krimināllietu lietu departaments 2007.gada 13.aprīļa lēmumā lietā Nr. SKK-222 ir norādījis “gadījumos, kad jauns noziedzīgs nodarījums izdarīts nosacītas notiesāšanas pārbaudes laikā, jāievēro Krimināllikuma 55.panta 10.daļā noteiktais, ka iepriekš piespriestais sods ir izpildāms.”

Arī Senāta Krimināllietu departamenta 2007.gada 24.aprīļa lēmumā lietā Nr. SKK-263, atsaucoties uz iepriekšminēto lēmumu, Senāts ir vēlreiz norādījis, ja “jauns noziedzīgs nodarījums izdarīts nosacītas notiesāšanas pārbaudes laikā, jāievēro Krimināllikuma 55.panta 10.daļā noteiktais, ka iepriekš piespriestais sods ir izpildāms

I daļa. Lēmumi Krimināllikuma Vispārīgās daļas piemērošanas jautājumos

un sods nosakāms saskaņā ar Krimināllikuma 51. un 52.panta nosacījumiem.” Minētajā lietā pirmās instances tiesa bija piemērojusi Krimināllikuma 58.panta pirmās daļas un 59.panta trešās daļas nosacījumus un atbrīvojusi apsūdzēto no soda. Šis spriedums tika atcelts ar apelācijas instances tiesas spriedumu, ar kuru apsūdzētajam tika noteikts sods, bet galīgais sods tika noteikts saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu.

Savukārt Senāta Krimināllietu departamenta 2007.gada 14.septembra lēmumā lietā Nr. SKK-545 papildus atsaucei uz Senāta Krimināllietu departamenta 2007.gada 13.aprīļa lēmumu lietā Nr. SKK-222 norādīts, ka šāds viedoklis ir ietverts arī Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta un Judikatūras nodaļas tiesu prakses apkopojumos: “Tiesu prakse soda noteikšanā par vairākiem noziedzīgiem nodarījumiem un pēc vairākiem spriedumiem. 2005.gads” un “Atsevišķu rajona tiesu prakse sodu politikas veidošanā saistībā ar likuma piemērošanu un interpretāciju pēc Krimināllikuma 175.panta 3. un 4.daļas. 2006.gads”, kuros norādīts, ka, “ja persona izdarīja jaunu noziedzīgu nodarījumu nosacītas notiesāšanas pārbaudes laikā, agrāk piespriestais sods ir izpildāms reāli.”

Šādu prasību satur arī Krimināllikuma 55.panta otrā daļa.

Ņemot vērā iepriekšminēto, Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka apelācijas instances tiesa savā spriedumā, atsaucoties uz Krimināllikuma 58.panta pirmo daļu un 59.panta trešo daļu, kā arī Krimināllikuma 55.panta desmito daļu un 51.pantu, pareizi norādījusi, ka Andrejs K. no soda atbrīvots nepamatoti, tāpēc tā atcelšanai nav pamata.

Ņemot vērā iepriekšminēto, vadoties no Kriminālprocesa likuma 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 8.novembra spriedumu atstāt negrozītu, bet kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Soda noteikšana pēc vairākiem spriedumiem

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.panta otro daļu galīgajam sodam pēc vairākiem spriedumiem jābūt lielākam par sodu, kāds noteikts par jaunu izdarītu noziedzīgu nodarījumu, kā arī par neizciestā soda daļu pēc iepriekšējā sprieduma (Krimināllikuma 51.panta otrā daļa).

Rīgā 2008.gada 11.februārī

Lieta Nr.SKK J-58/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Kriminālietu departaments šādā sastāvā:

senators referents

senators

senators

P.Gruziņš,

A.Freibergs,

V.Čiževskis,

izskatot rakstveida procesā kriminālietu sakarā ar Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta virsprokurora p.i. A.Kalniņa protestu Kriminālprocesa likuma 63.nodaļas kārtībā par Rīgas rajona tiesas 2007.gada 20.novembra spriedumu,

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas rajona tiesas 2007.gada 20.novembra spriedumu Ivars R., (..) atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 312.panta ar brīvības atņemšanu uz sešiem mēnešiem.

Noteiktajam sodam saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu daļēji pievienojot sodu, kas nav izciests pēc Bauskas rajona tiesas 2007.gada 2.marta sprieduma, galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz astoņiem mēnešiem, atņemot tiesības veikt zināma veida uzņēmējdarbību uz vienu gadu un atņemot transporta līdzekļa vadīšanas tiesības uz trim gadiem astoņiem mēnešiem un 14 dienām.

Ivars R. notiesāts pēc Krimināllikuma 312.panta par to, ka, būdams notiesāts 2007.gada 2.martā Bauskas rajona tiesā pēc Krimināllikuma 312.panta, 236.panta pirmās daļas, 50.panta pirmās daļas, 51.panta, 52.panta un sodīts ar brīvības atņemšanu uz septiņiem mēnešiem un 6 dienām, atņemot tiesības veikt zināma veida uzņēmējdarbību uz vienu gadu un atņemot transportlīdzekļu vadīšanas tiesības uz trim gadiem astoņiem mēnešiem un 14 dienām, izciešot sodu Olaines atklātā cietumā Rīgas ielā 10, Olainē, – 2007.gada 30.jūlijā bez attaisnojošiem iemesliem neieradās soda izciešanas vietā – Olaines atklātā cietumā no īslaicīgā atvaļinājuma, izvairoties no tiesas piespriedtā brīvības atņemšanas soda izciešanas, pēc kā sākās notiesātā Ivara R. meklēšana.

2007.gada 16.augustā ap plkst.17:30 Ivars R. tika aizturēts Bauskā, Stacijas ielā 5 un nogādāts soda izciešanas vietā – Olaines cietumā.

I daļa. Lēmumi Krimināllikuma Vispārīgās daļas piemērošanas jautājumos

No soda izciešanas vietas Ivars R. izvairījās no 2007.gada 30.jūlijam līdz 16.augustam.

Apelācijas un kasācijas kārtībā lieta nav skatīta. Spriedums stājies likumīgā spēkā 2007.gada 1.decembrī.

Kriminālprocesa likuma 63.nodaļas kārtībā par šo pirmās instances tiesas spriedumu protestu iesniedzis Ģenerālprokuratūras Krimināl-tiesiskā departamenta virsprokurora p.i. A.Kalniņš. Protestā lūgts atcelt Rīgas rajona tiesas 2007.gada 20.novembra spriedumu daļā par galīgā soda noteikšanu Ivaram R. pēc spriedumu kopības un noteikt to, ievērojot Krimināllikuma 51.panta otrās daļas nosacījumus.

Protestā norādīts, ka Bauskas rajona tiesa 2007.gada 2.marta spriedumā norādījusi, ka soda izciešana tiks skaitīta no aizturēšanas brīža. Krimināllietas materiālos ir informācija, ka Ivars R. aizturēts 2007.gada 2.maijā, ievietots Matīsa cietumā un kopš 2007.gada 18.maija uzsācis sodu izciest Olaines atklātajā cietumā.

No 2007.gada 30.jūlija līdz pat aizturēšanai 2007.gada 16.augustā Ivars R. izvairījās no soda izciešanas – bez attaisnojošiem iemesliem neatgriezās soda izciešanas vietā. Neizciestais sods uz sprieduma pasludināšanas brīdi Rīgas rajona tiesā (kā tas arī norādīts spriedumā) bija 37 dienas.

Prokurors uzskata, ka konkrētajā krimināllietā, Ivaram R. nosakot brīvības atņemšanas sodu uz sešiem mēnešiem un daļēji pieskaitot neizciesto sodu pēc iepriekšējā sprieduma, tam bija jābūt lielākam par sešiem mēnešiem un mazākam par septiņiem mēnešiem 7 dienām. Tātad spriedumā, saskaitot brīvības atņemšanas sodus, ir pieļauts Krimināllikuma 51.panta otrās daļas nosacījumu pārkāpums.

Izskatījis krimināllietas materiālus, apsvēris prokurora protesta motīvus, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka prokurora protests ir apmierināms.

No krimināllietas materiāliem redzams, ka apsūdzībā pēc Krimināllikuma 312.panta Ivaram R. ar Rīgas rajona tiesas 2007.gada 20.novembra spriedumu piespriests brīvības atņemšanas sods uz sešiem mēnešiem un, piemērojot Krimināllikuma 51.pantu, galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz astoņiem mēnešiem, atņemot tiesības veikt zināma veida uzņēmējdarbību uz vienu gadu un atņemot transporta līdzekļa vadīšanas tiesības uz trim gadiem astoņiem mēnešiem un 14 dienām.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.panta otro daļu galīgajam sodam pēc vairākiem spriedumiem jābūt lielākam par sodu, kāds noteikts par jaunu izdarītu noziedzīgu nodarījumu, kā arī par neizciestā soda daļu pēc iepriekšējā sprieduma.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka no Rīgas rajona tiesas 2007.gada 20.novembra sprieduma ir redzams, ka neizciestā soda daļa, pēc Bauskas rajona tiesas 2007.gada 2.marta sprieduma, uz

I daļa. Lēmumi Krimināllikuma Vispārīgās daļas piemērošanas jautājumos

sprieduma pasludināšanas brīdi konkrētajā lietā bija 37 dienas. Tādējādi, nosakot konkrētajā lietā galīgo sodu pēc Krimināllikuma 51.panta, sods nevarēja būt mazāks par sešiem mēnešiem un lielāks par septiņiem mēnešiem un 7 dienām.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka tādējādi tiesa ir pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 574.panta 1.punktā norādīto Krimināllikuma pārkāpumu par Vispārīgās daļas pantu nepareizu piemērošanu, kurš novedis pie notiesātās personas stāvokļa nelikumīgas pasliktināšanās.

Pastāvot iepriekš norādītajiem apstākļiem, pirmās instances tiesas spriedums atceļams daļā par galīgā soda noteikšanu pēc Krimināllikuma 51.panta un sods nosakāms atbilstoši šīs normas prasībām.

Pamatojoties uz teikto un vadoties no Kriminālprocesa likuma 672., 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Prokurora protestu apmierināt. Atcelt Rīgas rajona tiesas 2007.gada 20.novembra spriedumu daļā par galīgā soda noteikšanu pēc spriedumu kopības.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu Ivaram R., noteiktajam sodam daļēji pievienojot sodu, kas nav izciests pēc Bauskas rajona tiesas 2007.gada 2.marta sprieduma, galīgo sodu noteikt brīvības atņemšanu uz septiņiem mēnešiem, atņemot tiesības veikt zināma veida uzņēmējdarbību uz vienu gadu un atņemot transporta līdzekļa vadīšanas tiesības uz trim gadiem astoņiem mēnešiem un 14 dienām.

Pārējā daļā spriedumu atstāt negrozītu.

Atbildību pastiprinoši apstākļi Krimināllikuma 47.panta otrās daļas izpratnē

Par atbildību mīkstinošiem apstākļiem Krimināllikuma 47.panta otrās daļas izpratnē tiesa var atzīt tikai tādus apstākļus, kas pēc sava satura atbilst Krimināllikuma 47.panta jēgai un kas nav vērtējami kā personību raksturojoši apstākļi. Apsūdzētā veselības stāvoklis ir ņemams vērā, izlemjot ar soda noteikšanu saistītos jautājumus, bet nav pieļaujams šo faktu atzīt par apsūdzētā atbildību mīkstinošu apstākli (Krimināllikuma 47.panta otrā daļa).

Rīgā, 2008.gada 22.februārī

Lieta Nr.SKK-84/08

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents

P.Gruziņš

senators

P.Dzalbe,

senators

A.Freibergs

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar apsūdzētā Valda K. kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 20.decembra spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas rajona tiesas 2007.gada 14.novembra spriedumu Valdis K., (..), atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 262.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu un sešiem mēnešiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz četriem gadiem, bez mantas konfiskācijas; pēc Krimināllikuma 312.panta ar brīvības atņemšanu uz sešiem mēnešiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu galīgais sods pēc noziedzīgo nodarījumu kopības, ietverot vieglāko sodu smagākajā, noteikts brīvības atņemšana uz vienu gadu un sešiem mēnešiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz četriem gadiem, bez mantas konfiskācijas.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.panta pirmo daļu galīgais sods noteikts, noteiktajam sodam daļēji pievienojot sodu, kas nav izciests pēc Rīgas rajona tiesas 2003.gada 25.marta sprieduma, brīvības atņemšana uz vienu gadu un sešiem mēnešiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz pieciem gadiem, bez mantas konfiskācijas.

Saskaņā ar Krimināllikuma 55.pantu brīvības atņemšanas sods noteikts nosacīti, ar pārbaudes laiku uz trīs gadiem.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Valdis K. atzīts par vainīgu un sodīts par to, ka viņš vadījis transportlīdzekli bez transportlīdzekļa

vadīšanas tiesībām, būdams alkohola ietekmē, un izvairījies no tiesas piespriedē tiesību ierobežošanas soda izciešanas.

Valda K. darbības kvalificētas pēc Krimināllikuma 262.panta otrās daļas un 312.panta.

Par pirmās instances tiesas spriedumu apelācijas protestu bija iesniedzis Rīgas rajona prokuratūras prokurors, pārsūdzot spriedumu daļā par Valdim K. piespriedē brīvības atņemšanas soda nosacītu noteikšanu, un lūdzis taisīt šajā daļā jaunu spriedumu, izslēdzot norādi par Krimināllikuma 55.panta nosacījumu piemērošanu.

Izskatot lietu apelācijas kārtībā, Rīgas apgabaltiesas Kriminālietu tiesas kolēģija ar 2007.gada 20.decembra spriedumu Rīgas rajona tiesas spriedumu atcēla daļā par Valdim K. noteikto sodu.

Valdis K. sodīts pēc Krimināllikuma 262.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu un sešiem mēnešiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz četriem gadiem, bez mantas konfiskācijas, un pēc Krimināllikuma 312.panta ar brīvības atņemšanu uz sešiem mēnešiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu sods pēc noziedzīgo nodarījumu kopības, ietverot vieglāko sodu smagākajā, noteikts brīvības atņemšana uz vienu gadu un sešiem mēnešiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz četriem gadiem, bez mantas konfiskācijas.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.panta pirmo daļu galīgais sods noteikts, noteiktajam sodam daļēji pievienojot sodu, kas nav izciests pēc Rīgas rajona tiesas 2003.gada 25.marta sprieduma, brīvības atņemšana uz vienu gadu un sešiem mēnešiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz pieciem gadiem, bez mantas konfiskācijas.

Apsūdzētais Valdis K. iesniedzis kasācijas sūdzību, kurā lūdz grozīt apelācijas instances tiesas spriedumu un noteikt sodu, piemērojot Krimināllikuma 55.panta nosacījumus.

Kasācijas sūdzības iesniedzējs uzskata, ka lietas izskatīšanā apelācijas instances tiesā pieļauti būtiski Krimināllikuma pārkāpumi – Vispārīgās daļas normu nepareiza piemērošana, jo apelācijas instances tiesa neesot ņēmusi vērā un esot nepareizi interpretējusi Krimināllikuma 35.panta otrās daļas, 36.panta, 46.panta otrās daļas, 47.panta pirmās daļas 1.punkta un otrās daļas noteikumus un kļūdaini izvērtējusi Krimināllikuma 55.panta piemērošanas iespējamību.

Kasators norāda, ka viņa izdarītie kriminālpārkāpumi neesot radījuši tādu kaitējumu, lai viņam piemērotu brīvības atņemšanas sodu, jo Krimināllikuma panti, pēc kuriem viņš tiek saukts pie atbildības, paredz arī alternatīvus soda veidus.

Tiesa neesot izmantojusi likumdevēja piešķirtās tiesības un izvērtējusi lietā konstatētos apstākļus, ko konkrētajā lietā varēja atzīt par atbildību mīkstinošiem saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta otro daļu.

I daļa. Lēmumi Krimināllikuma Vispārīgās daļas piemērošanas jautājumos

Apsūdzētais Valdis K. uzskata, ka tas, ka konstatēts atbildību pastiprinošs apstāklis, neizslēdz Krimināllikuma 55.panta piemērošanas iespēju. Tiesa neesot vērtējusi viņa veselības stāvokli, to, ka viņam nepieciešama muguras operācija un cietumā to neesot iespējams izdarīt.

Neesot ņemti vērā arī Krimināllikuma 46.panta nosacījumi, konkrēti, ka viņš savu vainu ir atzinis un izdarīto nožēlojis. Piespriestais sods esot acīmredzami netaisns tā bardzības dēļ. Savukārt pirmās instances tiesa esot pamatojusi Krimināllikuma 55.panta piemērošanu.

Izskatījis krimināllietas materiālus rakstveida procesā, apsvēris apsūdzētā Valda K. kasācijas sūdzības motīvus, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmums atstājams negrozīts, bet kasācijas sūdzība noraidāma.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst par nepamatotu apsūdzētā norādi, ka apelācijas instances tiesa neesot ņēmusi vērā un izvērtējusi Krimināllikuma 35.panta otrajā daļā, 36.pantā, 46.panta otrajā daļā, 47.panta pirmās daļas 1.punktā un 47.panta otrajā daļā noteikto. Gan pirmās instances tiesa, gan apelācijas instances tiesa sodu apsūdzētajam noteikusi, ievērojot Krimināllikuma Vispārīgās daļas nosacījumus. Apelācijas instances tiesa, nosakot sodu apsūdzētajam Valdim K., ir ņēmusi vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, vainīgā personību, atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus. Iepriekšminētais ir atspoguļots tiesas spriedumā.

Par atbildību mīkstinošiem apstākļiem Krimināllikuma 47.panta otrās daļas izpratnē tiesa var atzīt tikai tādus apstākļus, kas pēc sava satura atbilst Krimināllikuma 47.panta jēgai un kas nav vērtējami kā personību raksturojoši apstākļi. Apsūdzētā veselības stāvoklis ir ņemams vērā, izlemjot ar soda noteikšanu saistītos jautājumus, bet nav pieļaujams šo faktu atzīt par apsūdzētā atbildību mīkstinošu apstākli. Kā redzams no apelācijas instances tiesas nolēmuma, Valda K. veselības stāvoklis ir ņemts vērā, nosakot viņam sodu.

Nav pamatota arī apsūdzētā norāde, ka tiesa nepareizi tulkojusi Krimināllikuma 55.pantu, pietiekami neizvērtējot nosacītas notiesāšanas iespējamību un noteikusi pārāk bargu sodu.

Krimināllikuma 55.panta piemērošana ir tiesas tiesības, bet nevis pienākums. No apelācijas instances tiesas lēmuma nepārprotami secināms, ka tiesa, izvērtējot noziedzīgā nodarījuma raksturu, radīto kaitējumu, vainīgā personību un citus apstākļus, atzinusi, ka apsūdzētajam Valdim K. nav pamats piemērot nosacītu brīvības atņemšanas sodu, jo tiesai, izskatot lietu, nav radusies pārliecība, ka vainīgais, neizciešot sodu, turpmāk neizdarīs likumpārkāpumus. Apšaubīt šo apelācijas instances tiesas secinājumu nav pamata.